

Słowo wstępne

Z niezwykłą przyjemnością oddaję w ręce Czytelników jubileuszowy numer „Law Education Security”, czasopisma będącego kontynuacją „Przeglądu Więziennictwa Polskiego”, które w 2025 roku obchodzi swoje stulecie. Obszerny rys historyczny tego zasłużonego dla kształtowania obrazu polskiego więziennictwa periodyku przedstawia we „Wstępie” gen. SW w st. sp. dr Jacek Pomiankiewicz, dyrektor generalny Służby Więziennej w latach 2006-2009, historyk, doktor nauk humanistycznych, redaktor naczelny oraz przewodniczący Komitetu Redakcyjnego „Law Education Security”. Setna rocznica powstania „Przeglądu Więziennictwa Polskiego” to niewątpliwie ważny moment w historii tego czasopisma, które na przestrzeni lat podlegało licznym modyfikacjom. Przez ostatnie sto lat zmieniały się bowiem nie tylko nazwy tego periodyku. Zmieniali się także jego wydawcy. W okresie przedwojennym periodyk wydawał Związek Zawodowy Pracowników Więziennych RP. W Polsce Ludowej czasopismo nie ukazywało się w ogóle. W 1991 wydawcą odnowionego „Przeglądu Więziennictwa Polskiego” stał się Centralny Zarząd Zakładów Karnych Ministerstwa Sprawiedliwości. Zaś obecnie, od 2018 roku, wydawcą czasopisma jest Uczelnia Służby Więziennej – Akademia Wymiaru Sprawiedliwości, działająca wcześniej pod nazwą Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości oraz Wyższej Szkoły Kryminologii i Penitencjarystyki. I to właśnie Uczelni Służby Więziennej oraz jej znaczeniu w kształtowaniu polskiego więziennictwa między innymi poprzez pełnienie roli wydawcy czasopisma pragnę poświęcić niniejsze słowo wstępne.

Potrzebę istnienia centralnej szkoły zapewniającej kształcenie funkcjonariuszom Służby Więziennej dostrzeżono już w pierwszych latach istnienia polskiego więziennictwa. Dlatego już w 1924 roku powstała Centralna Szkoła Ministerstwa Sprawiedliwości, w której szkolono funkcjonariuszy więziennych. Po II wojnie światowej, w 1950 roku, powstała Szkoła Pracowników Straży Więziennej w Szczypiornie, w obiekcie przekazanym więziennictwu przez wojsko. Następnie szkołę w Szczypiornie przemianowano na Centrum Wyszkożenia Służby Więziennej. W roku 1987 Ośrodek Szkolenia SW zmienił nazwę na Centralny Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu. Jego istnienie zdefiniowało na długie lata kształcenie w Służbie Więziennej. Jednakże czas mijał i zmieniały się

także wyzwania stojące przed polskim więziennictwem. Przede wszystkim zmieniały się oczekiwania funkcjonariuszy Służby Więziennej względem Szkoły. Dotychczasowy, nieakademicki i *stricte* zawodowy model kształcenia oparty na kursach doszkalających, przestał nie tylko odpowiadać ambicjom samych funkcjonariuszy Służby Więziennej, ale też okazał się nieefektywny w XXI wieku, w społeczeństwie opartym na wiedzy. Odpowiedzią na wskazane nowe oczekiwania było więc utworzenie przez Ministra Sprawiedliwości w 2018 roku – na wzór uczelni funkcjonujących w innych służbach państwowych – Uczelni Służby Więziennej.

Utworzenie uczelni wyższej było konieczne, gdyż Służba Więzienna jest jedną z kluczowych Służb Mundurowych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym trzecią co do wielkości pod względem liczby funkcjonariuszy, odpowiadającą za bezpieczeństwo państwa i obywateli, co niesie za sobą konieczność posiadania przez funkcjonariuszy Służby Więziennej stosownych kompetencji i umiejętności. Do realizacji tego celu niezbędne jest posiadanie odpowiedniego zaplecza naukowo-dydaktycznego. Należy też wspomnieć, że polskie więziennictwo pełni istotną rolę w działaniach podejmowanych na rzecz zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego. Chroni społeczeństwo przed sprawcami przestępstw osadzonymi w jednostkach penitencjarnych, nie tylko izolując ich od społeczeństwa, ale przygotowując do poprawnego w nim funkcjonowania, bez wchodzenia w konflikt z prawem, powstrzymywania się od powrotu do przestępstwa, prowadząc oddziaływania resocjalizacyjne, terapeutyczne i profilaktyczne. Zadania te realizowane są przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej każdego szczebla. Wobec osób kierujących tymi jednostkami wyżej wymienione zadania, a także kompetencje określa *expressis verbis* ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej. Wyżej wymienione zadania Służba Więzienna wykonuje w celu szeroko pojętego bezpieczeństwa państwa i ochrony społeczeństwa oraz bezpieczeństwa i porządku w jednostkach penitencjarnych. Z tych też względów stwarzanie funkcjonariuszom i pracownikom Służby Więziennej jak najlepszych warunków do podnoszenia przez nich kwalifikacji zawodowych, nabywania dodatkowej wiedzy, kompetencji i umiejętności wydają się sprawą niezwykle ważną z punktu widzenia realizacji ustawowych zadań przez formację.

Dlatego też Uczelnia Służby Więziennej, działająca obecnie pod nazwą „Akademia Wymiaru Sprawiedliwości”, jest publiczną uczelnią akademicką służb państwowych, a jej statutowym celem działalności

jest kształcenie i wychowywanie funkcjonariuszy Służby Więziennej, funkcjonariuszy innych służb oraz osób cywilnych. Co ważne Uczelnia jest jednostką organizacyjną Służby Więziennej a cały jej majątek jest własnością Skarbu Państwa. Akademia Wymiaru Sprawiedliwości w swojej działalności stale dąży do zwiększenia poziomu kompetencji kadry polskiego więziennictwa, prowadząc wielowymiarowe formy aktywności, które z jednej strony sprzyjają profesjonalizacji tej formacji, z drugiej zaś strony ukierunkowane są na wykształcenie w społeczeństwie obrazu Służby Więziennej jako nowoczesnej, fachowej i prężnej organizacji, istotnej dla bezpieczeństwa obywateli i państwa.

Akademia Wymiaru Sprawiedliwości jest młodą uczelnią, która bardzo intensywnie buduje swój potencjał w zakresie rozwoju nowych ciekawych kierunków kształcenia, jak również wymiany międzynarodowych doświadczeń i praktyk. Dlatego też Uczelnia jest aktywnym członkiem *Confederation of European Probation, European Prison Training Academies* w ramach *Euopris* oraz *International Corrections and Prisons Association*. Równocześnie jest pierwszą uczelnią służby więziennej w Europie, która otrzymała uprawnienia do nadawania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego. Dodatkowo jako Uczelnia Służby Więziennej prowadzi aplikację kuratorską, kształcąc aplikantów kuratorskich. Ponadto Uczelnia realizuje programy kształcenia także dla studentów cywilnych. Działalność Akademii jest ukierunkowana na kształcenie kadry wymiaru sprawiedliwości, która w przyszłości przyczyni się do ulepszenia Rzeczypospolitej Polskiej jako demokratycznego państwa prawa, mającej w poszanowaniu podstawowe prawa wszystkich obywateli oraz zasady konstytucyjne.

Bycie Akademią to jednak nie tylko przywilej, ale także niezwykle odpowiedzialne zadanie. W Uczelni działa więc interdyscyplinarna Szkoła Doktorska. Jej słuchacze zgłębiają polski dyskurs z zakresu penitencjarystyki, co służy wypracowywaniu coraz sprawniejszych mechanizmów bezpieczeństwa. To istotne, aby uczelnia mogła samodzielnie kształcić kadry Służby Więziennej, ponieważ przyszłe elity będą wyposażone zarówno w przygotowanie teoretyczne, jak i praktyczne.

Podsumowując, Akademia jest uczelnią, która kształci nie tylko przyszłych oficerów Służby Więziennej, ale również osoby na studiach cywilnych – prawników, ekspertów od bezpieczeństwa, wchodząc w proces tworzenia kadr dla całego wymiaru sprawiedliwości. Potencjał rozwojowy Akademii Wymiaru Sprawiedliwości jest bardzo duży. Dlatego być może

za jakiś czas znów zmieni się wydawca naszego periodyku i kolejny jubileusz „Law Education Security”, czasopisma będącego kontynuacją „Przeglądu Więziennictwa Polskiego”, świętować będzie już nie „Akademia Wymiaru Sprawiedliwości”, lecz „Uniwersytet Wymiaru Sprawiedliwości”.

W końcu: „Jedyną stałą, jest zmiana”.

dr Michał Sopiński, prof. AWS
Rektor-Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości
Zastępca Redaktora Naczelnego
„Law Education Security”